

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

“Αν καὶ ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ὅλως θρησκευτικὴ, οἱ ἐχθροὶ του εἶχον κατορθώσῃ νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ἐνόπιον τοῦ Πραιτωρίου ὡς ἔνοχον πολιτικὸ ἐγκλήματος, βέβαιον ὄντες ὅτι ὁ σκεπτικὸς Πιλάτος δὲν θὰ ἐπέθετο εὐκόλως νὰ ἐκδώσῃ κατ’ αὐτοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ ἐτεροδοξίᾳ. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην οἱ ἀρχιερεῖς ἠνάγκασαν τὸν ὄχλον νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ διὰ τοῦ σταυροῦ θάνατος δὲν ἦτο ποινὴ ἀρχῆθεν Ἰουδαϊκὴ ὅθεν ἂν ὁ Ἰησοῦς καταδικάζετο κατὰ τὰ καθάρως μωσαϊκὰ ἔθιμα δὲν θὰ ἐσταυρώνετο, ἀλλὰ θὰ ἐλιθοβολεῖτο. Ἡ σταύρωσις ἦτο ποινὴ ῥωμαϊκὴ, εἰς ἣν καταδικάζοντο οἱ δοῦλοι καὶ μάλιστα ὅταν ἐσκοπεῖτο νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ θάνατος καὶ διὰ τῆς ἀτιμώσεως. Καταδικαζόμενος ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον ἐτάσσετο ἐν ἰσῇ μοίρᾳ πρὸς τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς ληστὰς ἧ πρὸς ἐκείνους τοὺς εὐτελεστάτους ἐχθρούς, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ᾔθελον νὰ τιμωρήσωσι θανατώνοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ ξίφους. Ἐτιμωρήθη λοιπὸν ὁ δῆθεν « βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων » καὶ ὅχι ὁ ἐτεροδοξος δογματιστής. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς λόγον ἡ τῆς ποινῆς ἐκτέλεσις ἀφῆθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ στρατιῶται ὡς ἔχοντες ἔργον τὸ θανατώνειν ἐξετέλουν καὶ τὰ καθήκοντα δημίων. Παρεδόθη λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν σπεῖραν τοῦ ἐπικουρικῡ στρατεύματος καὶ ὑπέστη ὅλα τὰ ἀπεχθῆ καὶ μισητὰ βασανιστήρια, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Παλαιστίνην οἱ σκληροὶ καὶ τραχεῖς τὸ ἦθος Ῥωμαῖοι κατακτηταί. Ἦτο περίπου μεσημβρία. Τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἴδια αὐτοῦ ἱμάτια, τὰ ὁποῖα τὸν εἶχον ἐκδύσῃ ἵνα παρασταθῇ ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ ἐπειδὴ ἡ σπεῖρα εἶχε καὶ δύο ληστὰς, οὓς ἔμελλε νὰ θανατώσῃ, συνήνωσαν καὶ τοὺς τρεῖς καταδίκους καὶ ἡ πομπὴ ἤρχισε νὰ βαδίξῃ πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ὁ τόπος οὗτος, καλούμενος Γολγοθᾶ, ἔκειτο ἔξω μὲν ἔξω τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀλλὰ πλησίον εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως. Τὸ ὄνομα του ἐσήμαινε Κρανίου τοῦ πονεῖ καὶ θὰ ἦτο βέβαια ἡ θέσις ἐκείνη γυμνὸν αἰ καὶ ἀδενδρὸν ὕψωμα γῆς ἔχον σχῆμα κρανίου φαλακροῦ. Δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ τοποθεσία τοῦ λορίσκου ἐκείνου, ὃς ἔκειτο ὅμως βεβαίως πρὸς τὸ βόρειον ἢ τὸ βορειοδυτικὸν τῆς πόλεως μέρος, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ἀνωμάλῳ πεδιάδι ἥτις ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν τευχῶν καὶ τῶν δύο κοιλάδων τοῦ Κεδρῶνος καὶ τοῦ Ἐνὼμ. Εἶναι τόπος κοινὸς καὶ εὐτελῆς, ὃν εὐτελεστερον ἀκόμη καθίστων αἱ ἀνάγκαι εἰς ἃς ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς γειτονιάζων πρὸς μεγάλην πόλιν.

Ὁ εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον καταδικασμένος ὤφειλε μόνος του νὰ μεταφέρῃ τῆς θανατώσεώς του τὸ ὄργανον. Ἀλλ’ ὁ Ἰησοῦς ὢν ἀσθενέστερος τῶν δύο ἄλλων συγκαταδίκων του δὲν ἠδύνατο νὰ βασιάζῃ τὸν σταυρὸν του. Ἡ συνοδεία συνήντησε τότε καθ’ ὁδὸν Σίμωνά τινα Κυρηναιὸν, ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν, οἱ δὲ στρατιῶται, μὲ τὸν σκαιὸν ἐκεῖνον καὶ ἀπότομον τρόπον, τοῦ ὁποῖου συνήθως κάμνουσι χρῆσιν τὰ ξένα στρατεύματα, τὸν ἠγγάρυσαν νὰ βα-

στάσῃ αὐτὸς τὸ θανάσιμον δένδρον. Ἰσως ὑπῆρχε καθερωμένη τοιαύτη τις ἀγγαρείας ὑποχρέωσις, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν ὡς προσβολὴν νὰ σηκώνωσιν αὐτοὶ ἐπὶ τῶν ὤμων των τὸ ἄτιμον ξύλον. Φαίνεται ὅτι βραδύτερον ὁ Σίμων ἀπετέλεσε μέρος τῆς χριστιανικῆς κοινότητος· παρ’ αὐτῇ οἱ δύο υἱοὶ του, Ἀλέξανδρος καὶ Ρούφος, ἦσαν γνωστότατοι. Θὰ διηγῆθῃ δὲ ἴσως διάφορα περιστατικά, ὧν ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν μαθητῶν εὕρισκετο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην πλησίον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐφθασαν τέλος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑβραίων προσέφεραν εἰς τοὺς καταδίκους νὰ πῶσιν οἶνον ἰσχυρῶς διὰ σμύρνης ἡρωματισμένον, μεθυστικὸν ποτὸν, ὅπερ ἐξ οἴκτου ἐδίδοτο πρὸς τοὺς δυστυχεῖς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀποθάνωσιν ἵνα ζαλισθῶσι. Φαίνεται ὅτι συχνάκις αἱ κυρίαι τῶν Ἱεροσολύμων ἐκόμιζον μόναι των πρὸς τοὺς ἀγομένους εἰς τὸν θάνατον τὸν οἶνον ἐκεῖνον τῆς ἐσχάτης ὥρας, ὁσάκις δὲ δὲν προσήρχετο τις νὰ τὸν προσφέρῃ ἠγοράζετο διὰ δημοσίων χρημάτων. Ὁ Ἰησοῦς ἀφ’ οὗ ἐδοκίμασε τὸ ποτὸν μὲ τὸ ἄκρον τῶν χειλέων των δὲν ἠθέλησε νὰ πῇ. Τὸ ταπεινὸν ἀνακούφισμα τῶν κοινῶν καταδίκων ἦτο ἀνάξιον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ φύσεως, προστίμησε δὲ νὰ καταλείψῃ τὸν βίον ἐν τῇ τελείᾳ διαυγαίᾳ τοῦ πνεύματός του καὶ ἐν πληρεῖ συνειδήσει νὰ προσμείνῃ τὸν θάνατον, ὃν ἠθέλησε μόνος του καὶ ἐπεζήτησε. Τὸν ἐξέδυσαν τότε πάλιν τὰ ἱμάτιά του καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. Ὁ σταυρὸς συνέκειτο ἐκ δύο συνδεδεμένων δοκῶν ἐν σχήματι Τ. Δὲν ἦτο πολὺ ὑψηλός, ὥστε οἱ πόδες τοῦ καταδίκου σχεδὸν ἤγγιζον πρὸς τὴν γῆν. Ἐστήνετο κατὰ πρῶτον ὁ σταυρὸς ὁρθὸς ἔπειτα δὲ προσήλouth ἐπ’ αὐτοῦ ὁ καταδίκος. Καὶ αἱ μὲν χεῖρές του ἐκαρφώνοντο, οἱ δὲ πόδες ἐκαρφώνοντο μὲν πολλάκις καὶ αὐτοί, ἀλλ’ ἐνίοτε ὅμως προσεδένοντο μόνον διὰ σχοινίων. Ἐν ξύλινον ἐπικόρμιον, ὅμοιον περίπου πρὸς κεραῖαν, προσηρόμζετο πρὸς τὸν σταυρικὸν στύλον, κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ, καὶ διήρχετο μετὰξὺ τῶν σκελῶν τοῦ σταυρουμένου, ὅστις οὕτω ἐπηρείδετο ἐπ’ αὐτοῦ, διότι ἄλλως θὰ ἀπεσχίζοντο αἱ χεῖρες καὶ θὰ κατέπιπτε βαρὺ τὸ σῶμα πρὸς τὰ κάτω. Ἀλλοτε δὲ ὀριζόντειος ξύλινος πῖναξ ἐπηγγύετο ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ὑπεβάσταζεν.

Ὁ Ἰησοῦς ὑπέμεινε μέχρι τέλους τὰ δεινὰ ταῦτα βασανιστήρια ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ὠμότητι καὶ τῇ ἀπηνεῖᾳ. Δύσα φοβερά, ἐν ἀπὸ τὰ μαρτύρια τῆς σταυρώσεως, τὸν ἐθασάνιζε καὶ ἐζήτησε νὰ πῇ. Ἐκεῖ πλησίον ἔκειτο ἀγγεῖον πλήρες ὀξυκράτου, ὅπερ ἦτο τὸ σὺνηθες ποτὸν τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν, κρᾶμα δηλαδὴ ὄξους καὶ ὕδατος καὶ ἐκαλεῖτο λατινιστὶ ποσσικα. Οἱ στρατιῶται ὤφειλον νὰ κομίζωσι πάντοτε μεθ’ ἑαυτῶν τὴν πόσικαν των καθ’ ὅλας τὰς ἐκστρατείας ἢ ἐκδρομὰς, ἐν αἷς κατελέγοντο καὶ αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις. Εἰς λοιπὸν ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐνέπλησεν ἐκ τοῦ ποτοῦ ἐκεῖνου σπόγγον, τὸν ὁποῖον περιέθεσεν εἰς τὸ ἄκρον καλάμου καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις λαβὼν τὸν σπόγγον εἰς τὸ στόμα του τὸν ἀπεμύζησεν. Οἱ δύο ληστὰς ἦσαν πλησίον του ἐσταυρωμένοι. Οἱ ἐκτελεσταί, εἰς οὓς ἀ-

ρίνοντο τὰ ἱμάτια τῶν καταδίκων, διεμέρισαν πρὸς ἀλλήλους διὰ κλήρου καὶ τοῦ Ἰησοῦ τὰ ἱμάτια καὶ καθήμενοι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ ἐτήρουν αὐτόν. Κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν ὁ Ἰησοῦς ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἂν δὲν ἀνέβησαν εἰς τὰ χεῖλη του ἥσαν βεβαίως ἐν τῇ καρδίᾳ του : « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἶδας τί ποιοῦσι ! »

Πρὸς δὲ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ, ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐπετέθη, κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν συνήθειαν, ἐπιγραφή τρίγλωσσος ἐβραϊκὴ καὶ ἐλληνικὴ καὶ λατινικὴ λέγουσα « ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. » Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐνεῖχε τι τὸ λυπηρὸν καὶ προσβλητικὸν διὰ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων. Οἱ παραπορευόμενοι ἀναγινώσκοντες αὐτὴν ἐδυσφόρουν, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς παρετήρησαν εἰς τὸν Πιλάτον ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἐπερπε νὰ συνταχθῇ ὥστε νὰ δηλοῖ ὅτι αὐτὸς ἔλεγεν ἑαυτὸν βασιλεῖα τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὁ Πιλάτος βαρέως ἤδη φέρων ὅτι ἐπὶ πολὺ παρεστεινέτο ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἠρνήθη νὰ μεταβάλῃ τι ἐξ ὧν εἶχε γράψῃ.

Οἱ μαθηταὶ του εἶχον φύγῃ πάντες. Ἀλλ' αἱ ἐκ Γαλιλαίας πισταὶ αὐτοῦ φίλοι, αἵτινες τὸν εἶχον ἀκολουθήσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐξηκολούθουν νὰ τὸν ὑπηρετῶσι δὲν τὸν ἐγκατέλιπον καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ. Ἡ Μαρία τὸν Κλωπᾶ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι, ἐκάθητο ὅχι μακρὰν ἐκεῖθεν παρατηροῦσαι αὐτόν.

Ἐκτὸς τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὁμίλου τῶν γυναικῶν, ὅστις καὶ ἀπὸ μακρὰν παρηγόρει τὰ βλέμματά του, ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἐνώπιόν του εἰμὴ τὸ θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης εὐτελείας καὶ ἡλιθιότητος. Οἱ διαβαίνοντες τὸν ἐβλασφύμουν. Περὶ αὐτὸν ἠκούετο ὁ μωρὸς περιγέλως τῶν ἀνθρώπων καὶ αἱ φωναί, ἃς ἀπέσπα ἐκ τοῦ στόματός του ὁ ὑπέρτατος πόνος τοῦ μαρτυρίου παραδιδόντος εἰς οἰκτρὰ λογιπαίγνια. « Ἄς τὸν σώσῃ, ἔλεγον, ὁ πατήρ του ἂν τὸν θέλῃ ! Διότι εἶπεν ὅτι εἶνε υἱὸς Θεοῦ ! — Τοὺς ἄλλους ἔσωσε, τὸν ἑαυτὸν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ, ἐπιθυροῦν ἄλλοι ἐμπαίζοντες. Ἄν εἶναι βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἃς καταβῇ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ θὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν ! — Ὁ καταλύων τὸν ναόν, προσέθετε τρίτος τις, καὶ ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν ἀνοικοδομῶν αὐτόν, σῶσον τὸν ἑαυτόν σου, ἂν δύνασαι ! » — Ἀλλοὶ δὲ τινες ἀνυδρὰν ἔχοντες ἔννοιαν τῶν ἀποκαλυπτικῶν ἰδεῶν, ἐνόμισαν ὅτι καλεῖ εἰς βοήθειάν του τὸν Ἡλίαν καὶ ἔλεγον : « Ἄς ἰδῶμεν ἂν θὰ ἔλθῃ ὁ Ἡλίας νὰ τὸν σώσῃ. » Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ λησταὶ οἱ σταυρωθέντες μετ' αὐτοῦ τὸν ὠνείδιζον. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκοτεινός· ἡ γῆ, ὅπως εἰς ὅλα τὰ περίχωρα τῆς Ἱερουσαλὴμ, ξηρὰ καὶ σιγῇ πανταχόθεν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν, κατὰ τινες παραδόσεις, ὠλιγοψύχησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐν φόρῳ τῷ ἀπέκρυψε τὴν ὄψιν τοῦ Πατρὸς του καὶ ὑπέστη μίαν ἀγωνίαν ἀπελπισμοῦ μυριάκις δριμυτέραν παντὸς ἄλλου μαρτυρίου. Δὲν εἶδε τότε ἐνώπιόν του παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀγωνομασίην, μετεμελήθη ὥστε διότι ἔπασχε χάριν τόσον εὐτελοῦς φυλῆς καὶ ἀνέκραξε : « Θεέ μου, Θεέ μου ἵνα τί με ἐγκατέλιπες ; » Ἀλλὰ τὸ ὁρμέφυτον αὐτοῦ τὸ θεῖον ἐξενίκησε καὶ πάλιν. Ἐν ὧσ' ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τοῦ σώματος ἡ ζωὴ, ἡ ψυχὴ του ἀνέκτα καὶ πάλιν τὴν προτέραν γαλήνην καὶ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὴν θεῖαν αὐτῆς ἀρχήν.

Ἐπανεῦρε τὸ συναίσθημα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀποστο-

λῆς. Ἐν τῷ θανάτῳ του εἶδε τοῦ κόσμου τὴν σωτηρίαν· ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ εἰδεχοῦς θεάματος, ὅπερ ἐξετυλίσσετο πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ βαθύτατα συνηνωμένος πρὸς τὸν Πατέρα του, ἤρχισεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν θεῖαν ἐκείνην ζωὴν, ἣν ἐμελλεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος νὰ διανύσῃ ἔπειτα εἰς αἰῶνας αἰῶνων.

Ἡ ἰδιαιτέρα ἀπήνεια τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἡδυνάτο τις νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ καταστάσει ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ πόνου. Τῶν χειρῶν ἡ αἱμορραγία ταχέως κατέπαυε καὶ δὲν ἦτο θανατηφόρος. Ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ θανάτου ἦτο ἡ παρὰ φύσιν τοποθέτησις τοῦ σώματος, ἥτις ἐπέφερε φοβεράν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ τοῦ αἵματος διατάραξιν, φρικτοὺς πόνους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τέλος τὴν σκληρίαν καὶ ἀπόψυξιν τῶν μελῶν. Οἱ ἰσχυρὰς κράσεως κατὰδικοὶ δὲν ἀπέθνησκον εἰμὴ ὑπὸ τῆς πείνης. Ὁ κύριος δὲ σκοπὸς τῆς σκληρᾶς ἐκείνης βασάνου δὲν ἦτο νὰ θανατωθῇ ἀμέσως ὁ κατὰδικος δι' ὀρισμένων σωματικῶν βλάβεων καὶ τραυμάτων, ἀλλὰ νὰ μείνῃ κρεμώμενος ὁ τιμωρούμενος δοῦλος ἔχων καρφωμένας τὰς χεῖρας καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν, ὥς οὐ ἤθελε σαπῇ ἐπὶ τοῦ ξύλου. Ἀλλ' ὁ λεπτοφυὲς ὁργανισμὸς τοῦ Ἰησοῦ ἔωσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς βραδείας καὶ ἀπεράντου ἀγωνίας. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ συγκοπῆς ἢ ἐξ αἰφνιδίας ῥήξεως ἀγγείου τινος τῆς καρδίας ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν τρεῖς μετὰ τὴν σταύρωσιν ὥρας ὁ θάνατος. Ὀλίγας ἀκόμη στιγμὰς πρὶν ἐκπνεύσῃ εἶχεν ἰσχυράν τὴν φωνήν. Αἶφνης ἐφώνησε διὰ κραυγῆς φοβερᾶς καὶ εἶπε κατ' ἄλλους μέν : « Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσμαι τὸ πνεῦμά μου ! » ὅπως δὲ ἤκουσαν ἄλλοι μᾶλλον κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς ιδέας τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν : « Τετέλεστα ! » Ἡ κεφαλὴ του ἐκλινε πρὸς τὸ στῆθος του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Ernest Renan

Σ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι.

(Ἠλείας).

Καθένας κλαίει τὸν πόνο του κι' ὁ μωλωνᾶς ταυλάκι.

Καὶ τοῦ ποντικοῦ μετάνοια, καὶ τῆς γάτας προσκυνῶ.

Κάλλιο νεργωμένος, πέρι ἀντρειωμένος.

Κάλλιο μ' ἓνα μάτι, πέρι μ' ἓνα παραπάτι.

Λύπη χήρας ἀρχίζει τὴν Κυριακὴ καὶ τελειώνει τὴν Τετάρτη.

Νὰ μὴ χρουστᾶς σὲ πλούσιο, φτωχὸν νὰ μὴ δανείζης.

Ὁ τι ἀποκτᾶς 'ς τὸ σπᾶργανο, 'ς τὸ σάβανο τάφινεις.

Πρῶτα θὰ ἰδῇ κἀνεὶς τὸν γείτονα κ' ὕστερα τὸν ἥλιο.

Τὸ χειμῶνα γύφτος, καὶ τὸ καλοκαίρι τσοπάνης.

Χαρτί μιλήσῃ, χωριάτης κάτση χάμου.

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. ΔΙΝΑΡΔΑΚΗ).